

Lätta lastbilar

1999 - 2000

Varutransporter i Sverige med lastbilar under 3,5 tons
maximilastvikt

TK1005

A. Allmänna uppgifter

A.1 Ämnesområde

Vägtrafik

A.2 Statistikområde

Transporter och kommunikationer

A.3 Statistikprodukten ingår i Sveriges officiella statistik

Ja

A.4 Beställare

Myndighet/organisation: Statens institut för kommunikationsanalys, SIKA

Kontaktperson: Lennart Thörn

Telefon: 08- 506 206 81

Telefax: 08- 506 206 10

e-post: lennart.thorn@sika-institute.se

A.5 Producent

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån

Kontaktperson: Kerstin Forssén

Telefon: 019- 17 6864

Telefax: 019- 17 6569

e-post: kerstin.forssen@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Skyldighet att lämna uppgifter till denna undersökning gäller enligt lagen (SFS 1992:889) om den officiella statistiken, statistikförordningen (SFS 1992:1668) och SIKAs föreskrift (KAMFS 1998:6).

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 9 kap. 4 § sekretesslagen (1980:100).

A.8 Gallringsföreskrifter

Inga gallringsföreskrifter finns för närvarande. Gallring och registeransvar ligger inom SIKA:s ansvarsområde.

A.9 EU-reglering

Nej

A.10 Syfte och historik

Statistiken ska mäta varutransporter på svenska vägar med svenskregistrerade lastbilar under 3,5 tons maximilastvikt. Syftet med undersökningen är att i första hand erhålla säkra skattningar av lättare lastbilars transporter.

Undersökningen är uppbyggd så att separata urvalsundersökningar görs för vart och ett av kvartalen 4/1999 till och med kvartal 3/2000.

1972 undersöktes lastbilar med en maximilastvikt under 2 ton som ett tillägg till undersökningen av tyngre lastbilar. För andra halvåret 1991 gjordes en ny undersökning av lastbilar under 2 tons maximilastvikt. Dessa båda undersökningar är inte direkt jämförbara med undersökningen 1999/2000. Inför den här redovisade undersökningen genomfördes en provstudie 1997 under åtta veckor för test av blankett och urvalsdesign.

A.11 Statistikanvändning

Beställare och användare: SIKÅ, Statens Institut för kommunikationsanalys - underlag för transport- och infrastrukturplanering.

VTI (Väg- och transportforskningsinstitutet) - underlag för transportplanering, beräkning av trafikarbete samt för prognoser över godstrafiken.

Vägverket, Svenska åkeriförbundet, Svenska Transportindustriförbundet, forskare, utredare - underlag för studier av godsflöden, för marknadsbedömningar, för konjunkturanalyser, m.m.

A.12 Uppläggning och genomförande

Som urvalsram används Fordonsregistret för lastbilar vid Vägverket med aktualitet ca två månader före varje kvartalsurval. Urvalsstorlek: ca 1 600 lastbilar per kvartal. Ramen utgörs av ca 210 000 aktivregistrerade lastbilar.

Datainsamlingsmetod: postenkät

Uppgiftslämnare: ägare till utvalt fordon

Mätperiod: en vecka under undersökningskvartalet och undersökta kvartal var kvartal 4/1999 t.o.m. kvartal 3/2000.

Primäruppgifter: Körsträcka med och utan last med regional fördelning, typ av körning och typ av transporterat godsslag.

A.13 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Inget ännu planerat för en kommande undersökning. En intermitterande undersökning vore önskvärd ur användarperspektiv.

B. Kvalitetsdeklaration

0 Inledning

Statistiken skall mäta varutransporter på svenska vägar med svenskregistrerade lättare lastbilar. Syftet med undersökningen är att i första hand erhålla säkra skattningar för transportprestationerna på riksnivå både för yrkesmässig och icke-yrkesmässig lastbilstrafik.

1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

De viktigaste undersökningsvariablerna är: trafikarbete med och utan last i Sverige producerat av svenskregistrerade lättare lastbilar som utför

varutransporter. De lättare lastbilarna är de med en maximilastvikt under 3,5 ton.

1.1.1 Objekt och population

Undersökningens huvudobjekt är företagsägd lastbil. Lastbil definieras som fordon registrerat i Vägverkets Centrala Bilregister (CBR) med maximilastvikt under 3,5 ton. Se vidare avsnitt 2.2.1.

1.1.2 Variabler

Uppgiftskällan för variabelvärdena är ett frågeformulär till lastbilens ägare/förare. Inläggning av variabler i Sveriges statistiska databas för denna produkt är inte aktuell för närvarande.

<i>Variabel</i>	<i>Beskrivning</i>
Utnyttjandedagar	Respektive veckodag
Huvudtyp	Typ av körning, som linjetrafik, servicebil, Distribution/terminal, annan distribution, övrigt
HuvTrans	Transporterat godsslag, som jordbruksprodukter, Byggnadsmaterial, varor inom detaljhandeln, övrigt
StrackaS	Total körsträcka i Sverige
StrackaL	Körsträcka med last
Region	Länsvis fördelning av körsträckan i procent

1.1.3 Statistiska mått

Det främsta statistiska måttet är summa/aggregat. Huvuddelen av statistiken utgörs av skattade värden på aggregat. Huvudvariabeln är trafikarbete, mätt som körda kilometer.

1.1.4 Redovisningsgrupper

Skattningar av ovannämnda slag av aggregat redovisas med olika gruppindelningar vilka också korsredovisas. De vanligaste indelningarna i undersökningen är:

- efter region där lastbilen kört
- efter huvudsakligt transporterat godsslag
- efter huvudsaklig typ av körning

1.1.5 Referenstider

Referenstiderna är kvartal och kvartalen är kvartal 4 år 1999 till och med kvartal 3 år 2000.

Mätperioden är en kalendervecka under undersökningskvartalet. Mätveckorna är jämnt spridda under undersökningskvartalet för att bra skattningar av ett kvartals uppgifter skall ske.

1.2 Fullständighet

Denna undersökning är ett komplement till undersökningen av de tyngre lastbilarna som avser att täcka transporter med fordon från 3,5 tons maximilastvikt och däröver. Dessa undersöks från och med år 2000 avseende både inrikes och utrikes transporter.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Osäkerhetskällor för undersökningen är främst att undersökningen är baserad på

urval. En viss undertäckning finns vilken har justerats i skattningsförfarandet.

2.2 Osäkerhetskällor

Den dominerande osäkerhetskällan för undersökningen är att den är baserad på urval. Som alltid för urvalsstatistik beror en statistikuppgifts relativa osäkerhet av den aktuella redovisningsgruppens storlek. Osäkerheten ökar när redovisningsgruppen minskar.

2.2.1 Urval

Urvalsramen från Vägverkets register skapades med följande kriterier: maximilastvikten minst 200 kg och strikt mindre än 3500 kg, lastbilen skulle vara i trafik, hobbyfordon och veteranbilar selekterades bort, lastbilsägaren skulle vara ett företag, vissa branscher selekterades bort såsom uthyrningsföretag, företag som bedriver handel med lastbilar, bilserviceföretag och liknande.

Urvalsramen innehöll viss information om lastbilarna, bl.a. värden på variablerna län, maximilastvikt och yrkesmässig/firmabilstrafik. Stratifiering efter dessa variabler resulterade i 32 strata; åtta riksområden baserade på län och fyra maximilastviktsklasser med yrkesmässig/firmabilstrafikmarkering. Allokering av urvalet genomfördes med Neyman-allokering och en minsta urvalsstorlek på minst 10 lastbilar i varje stratum.

2.2.2 Ramtäckning

För målpopulationen av körningar utgjordes undertäckningen av de körningar som utfördes under kvartalet av lastbilar som inte var aktivregistrerade i CBR vid ramtidpunkten. Undertäckningen bestod dels av helt nya lastbilar som tillkom i landets lastbilspark under perioden mellan ramtidpunkten och kvartalets slut, dels av gamla bilar som trots status "avställd" vid ramtidpunkten var aktiva under någon del av kvartalet.

Vissa lastbilar övertäckningsklassificerades (både avseende aktualitet och relevans) när enkätformulären kom in och uppgick till 10,9 % av urvalet. Skattningsförfarandet justerar för att undvika skevhet på grund av undertäckningen. Justeringsförfarandet och de antaganden det bygger på beskrivs i en separat rapport, R&D Report 1990:3, Statistiska centralbyrån: Om justering för undertäckning vid undersökningar med urval i "rum och tid", Bengt Rosén. I rapporten ges också empirisk belysning av undertäckningen. Rapporten visar att undertäckning beroende på nytillskott i lastbilsparken under 1989 var cirka 15%.

2.2.3 Mätning

För utvalda lastbilsveckor insamlades uppgifter om lastbilarna och deras samtliga körningar under mätveckan med hjälp av ett frågeformulär.

Som i alla undersökningar med frågeformulär kan felaktiga svar på frågorna ha förekommit på grund av missförstånd, tidsbrist eller bristande engagemang hos de svarande.

2.2.4 Svartsbortfall

Bortfallet varierade efter stratumtillhörighet, men också mellan kvartalen. Kvartal 1/2000 hade det lägsta bortfallet med 15,5% av urvalet och kvartal 3/2000 det största bortfallet med 22,3 %. I genomsnitt blev bortfallet över de fyra kvartalen 19,7% av urvalet.

2.2.5 Bearbetning

Insamlade uppgifter genomgick granskning och, vid behov, korrigerings. Vid avprickningen av inkomna blanketter gjordes en grov granskning, och om uppenbara brister uppdagades kontaktades uppgiftslämnaren för kontroll/komplettering. Därefter kodades blanketterna varvid också kvalificerad manuell granskning utfördes. Eventuellt kontaktades uppgiftslämnare för kontroll, komplettering eller ändring av konstiga uppgifter. Kodade och granskade blanketter dataregistrerades. I detta steg gjordes automatiska validitetskontroller med efterföljande utredningar och eventuella ändringar. Ytterligare kontroll gjordes efter dataregistreringen med hjälp av fellista.

2.2.6 Modellantaganden

Väntevärdesriktigheten hos statistiken påverkas av modellantaganden, främst genom de strukturantaganden för undertäckning och bortfall som ligger till grund för justeringar i uppräkningsförfarandena av inkomna svar.

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

De osäkerhetsmått som anges i redovisning av undersökningsresultaten i Statistiska meddelanden är i form av konfidensintervall. Alla redovisade tabeller i TK57 innehåller 95-procentiga konfidensintervall.

3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Undersökningen är den första i sitt slag med nuvarande uppläggning. Kommande undersökningar blir intermittenta.

3.2 Framställningstid

Framställningstiden för Statistiskt meddelande är ca 5 månader.

3.3 Punktlighet

Publicering sker i form av tryckt Statistiskt meddelande och på SIKAs hemsida i mars 2001, vilket är i överensstämmelse med publiceringsplan.

4 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Se historik, avsnitt A10. Undersökningarna 1972, 1991 och 1999/2000 har olika uppläggning; främst gäller det cut-offgräns, men också populationen i stort. 1991 och 1999/2000 avsåg endast företagsägda lättare lastbilar och 1999/2000 undersökte inte företag som kunde tänkas hyra ut lättare lastbilar.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Det finns ingen annan statistik över lätta lastbilstransporter i Sverige. Registrerings- och bestandsstatistik finns.

4.3 Sammanvändbarhet med annan statistik

Fordonsregistret kan tänkas användas tillsammans med denna undersökning, liksom statistiken över lastbilar med en maximilastvikt över 3,5 ton – denna undersöknings komplement.

5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Spridning och publicering sker som Statistiskt meddelande i SCB:s serie TK57 och på SIKAs hemsida.

5.2 Presentation

Se punkt 5.1

5.3 Dokumentation

5.4 Tillgång till primärmaterial

SIKA är registeransvarig myndighet.

5.5 Upplýsningstjänster

Kontakta beställaren (SIKA) eller producenten (SCB).